ကောင်းမွန်သောပျားမွေးမြူရေးကျင့်စဉ် (မူကြမ်း)

Good Beekeeping Practice (GBP)

လိုက်နာရမည့် အချက်များ

၁။ ပျားစခန်းနေရာချထားခြင်း

၂။ ပျားရောဂါကာကွယ်ကုသခြင်း

၃။ ပျားဘုရင်မမွေးမြူခြင်း

၄။ ပျားအုံပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း

၅။ စံချိန်မီပျားရည်နှင့်ပျားထွက်ပစ္စည်းထုတ်ယူသိုလှောင်သိမ်းဆည်းခြင်း

၆။ ပျားမွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သူများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး

၇။ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု

၈။ တံဆိပ်ကပ်ခြင်း

၉။ မှတ်တမ်းများထားရှိခြင်း

၁။ ပျားစခန်းနေရာချထားခြင်း

၁.၁ ချထားမွေးမြူမည့်နေရာဒေသနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဦးစီးမှူးရုံးနှင့် မြို့နယ်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးများထံ သတင်းပို့ရမည်။

၁.၂ ဝတ်ရည်၊ ဝတ်မှုန်လုံလောက်သောနေရာ ဖြစ်ရမည်။

၁.၃ စက်ရုံအလုပ်ရုံများနှင့်နီးသောနေရာမဖြစ်စေရ၊ (မီလ္လာ၊ နံ့ဗွက်၊ ဖုန်၊ သဲ) ထူထပ် သောနေရာတွင် ချထားမွေးမြူခြင်း မပြုရ။

၁.၄ လူအများနှင့်သက်ဆိုင်သောနေရာ၊ လမ်းမကြီးဘေး ဥပဒေအရတားမြစ် ကန့်သတ်ထားသော နေရာများတွင် ချထားခြင်း မပြုရ။

၁.၅ ရေကောင်းရေသန့်ရရှိသောနေရာဖြစ်ရမည် (သို့မဟုတ်) စီစဉ်ပေးရမည်။

၁.၆ စိုက်ခင်းများတွင် ပိုးသတ်ဆေးအလွန်အကျွံသုံးစွဲသော နေရာ မဖြစ်စေရ။

၁.၇ ဒေသခံပျားများ၏အစာလုယူမှုများသော နေရာမဖြစ်စေရ။

၁.၈ နေရောင်ခြည်ကောင်းစွာရရှိပြီးလေ အကာအကွယ်ရ၍ အရိပ်ကောင်းသောနေရာ ဖြစ်ရမည်။

၁.၉ ပျားစားငှက်နှင့် ပျားဖျက်ကောင်များပေါများသော နေရာမဖြစ်စေရ။

၁.၁၀ ပျားအုံများအား မြေပြင်မှ အနည်းဆုံး (၉) လက်မခန့် အမြင့်တင်ပြီးမွေးမြူရန်နှင့် ပျားအုံတန်းဝန်းကျင် (၃) ပေပတ်လည်ခန့် အမြဲသန့်ရှင်းထားရမည်။

၁.၁၁ ပျားအုံရွှေ့ပြောင်းမွေးမြူခြင်းဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

၂။ ပျားရောဂါကာကွယ်ကုသရေး

၂.၁ ဇီဝနည်းဖြင့် ကုသခြင်း (Biology Control)

- ၂.၁.၁ ပျားနှင့်မွှားတို့၏ဘဝစက်ဝန်း (Life Cycle) အလိုက် ကုသနည်းကို အသုံးပြုရမည်။
- ၂.၁.၂ ပျားဘုရင်မ (၂၁) ရက်ထိန်းချုပ် ကုသနည်းကို အသုံးပြုရမည်။
- ၂.၁.၃ သင်းခွဲကုသနည်းကို အသုံးပြုရမည်။
- ၂.၁.၄ ပျားထီးဆဲလ်ထောင်ချောက်ဖြင့် ကုသနည်းကို အသုံးပြုရမည်။
- ၂.၁.၅ ပျားရောဂါဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိသော (VSH) ပျားဘုရင်မ မျိုးရိုးမြှင့်တင် ကုသနည်းကို အသုံးပြုရမည်။
- ၂.၁.၆ Hygiene ကောင်းမွန်သော ပျားဘုရင်မများဖြင့် ပျားအုံများကို ဦးဆောင်မွေးမြူရမည်။
- ၂.၁.၇ Formic acid, Oxylic acid များကိုအသုံးပြု ကုသရမည်။
- ၂.၁.၈ သားလောင်းပုပ်ရောဂါဖြစ်ပွားပါက မီးရှို့ကုသရမည်။

၂.၂ ဓါတုနည်းဖြင့်ကုသနည်း (Chemical Control)

- ၂.၂.၁ သုံးစွဲသည့်ဆေးဝါးသည် ဌာနမှ ထောက်ခံချက်ဖြင့် တင်သွင်းခွင့်ပြုထားသော ဆေးဝါးဖြစ်ရမည်။
- ၂.၂.၂ ဆေးယဉ်ပါးမှု မဖြစ်စေရန် ဆေးဝါးများကို ပြောင်းလဲသုံးစွဲရမည်။
- ၂.၂.၃ ဌာန၏ ရောဂါကာကွယ်၊ ကုသမှုဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၂.၂.၄ Antibiotic, (Oxytetracyline, Tetracycline, Cheloremphynicol) ဆေးဝါး များလုံးဝမသုံးစွဲရ။

၂.၂.၅ Amitraz ဆေးဝါးအား ပျားရည်ထုတ်ကာလအတွင်း လုံးဝမသုံးစွဲရ။

၂.၂.၆ မွှားရောဂါကုသမှုအတွက် ဆေးများကို ပျားရည်ထုတ် ရာသီအတွင်းနှင့် ပျားရည်ထုတ်ရာသီ မတိုင်မီ (၆) ပတ် အကြိုကာလ (Pre Harvest Interval) အတွင်း လုံးဝမသုံးစွဲရ။

၂.၂.၇ ပျားရောဂါကာကွယ်ကုသရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ပြီးဆုံးပါက ပျားအိမ်နှင့် အသုံးပြုသည့် ပစ္စည်းများအားလုံး ဆေးကြောသန့်ရှင်းရေးပြု လုပ်ရမည်။

၃။ ပျားဘုရင်မမွေးမြူခြင်း

၃.၁ သန့်ရှင်းမှုကောင်းမွန်သောပျားဘုရင်မမျိုးများအားအသုံးပြုမွေးမြူရပါမည်။

၃.၂ မျိုးခြားသားစပ်ခြင်းဖြင့်မွေးမြူခြင်းကိုဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၃.၃ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ပျားထီးမွေးမြူခြင်းကိုဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။

၃.၄ ပျားဘုရင်မ နှစ်စဉ်လဲလှယ်ပေးရပါမည်။

၃.၅ အရည်အသွေးကောင်းပျားဘုရင်မ ရရှိနိုင်သည့် ပျားစာ၊ နေရာ၊ ဒေသနှင့်အချိန် ကာလတွင် အမြောက်အမြားမွေးမြူထုတ်လုပ်ရမည်။

၃.၆ ပျားဘုရင်မ မေထုန်မဲ့သားစပ်ခြင်း (Artificial Insemination) ဖြင့် ရရှိသော မျိုးကောင်းမျိုးသန့် ပျားဘုရင်မများကို အသုံးပြုရပါမည်။

၄။ ပျားအုံများပြုစုမျိုးထောင်ခြင်း

၄.၁ ပျားစာပင်ပြက္ခဒိန် (Bee Calendar) ရေးဆွဲထားရမည်

၄.၂ ရာသီအလိုက်ကိုင်တွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း (Seasonal Management) ကို အထူးကျွမ်းကျင်ရမည်။

၄.၃ ပျားအဟာရ ပြည့်ဝသော ဖြည့်စွက်စာ (၁,၂) ကိုသာ တိုက်ကျွေးရမည်။

၄.၄ ဖြည့်စွက်စာ (၁,၂) တိုက်ကျွေးချိန်တွင် Antibiotic ဆေးဝါးများ ရောနှော တိုက်ကျွေးခြင်း လုံးဝမပြုလုပ်ရ။

၄.၅ ပျားဘုရင်မ နှင့် ပျားသလက်ချပ်များအား နှစ်စဉ်လဲလှယ်ပေးရမည်။

၄.၆ ပျားအုံနှင့် ပျားများအား နှောက်ယှက်ဖျက်စီးမှုဘေးမှ ကင်းဝေးအောင် ဆောင်ရွက်ထားရမည်။

၄.၇ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကို ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အခြေအနေ သိရှိနားလည်ထားရမည်။

၄.၈ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအား ကျရောက်ပါက အမြန်ဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံး သောနည်းလမ်းများအသုံးပြု၍ စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၉ ပျားသောက်ရေလုံလောက်စွာရရှိရေးအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၄.၁၀ ပျားအိမ်နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများအားလုံး နှစ်စဉ် Caustic Soda ဖြင့် ပြုတ်ဆေးသန့်စင်ခြင်းနှင့် ဆေးသုတ်ခြင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅။ စံချိန်မီ ပျားရည်နှင့် ပျားထွက်ပစ္စည်းထုတ်ယူသိုလှောင်ခြင်း (ပျားစခန်း)

၅.၁ သားလောင်းဘောင်မှ ပျားရည်များထုတ်ယူခြင်းမပြုရ။

၅.၂ ထပ်ဆင့်ပျားအိမ်မှ ၂/၃ပုံ ပျားဖယောင်းဖုံးအုပ်ပြီးသော ပျားရည်ချပ်များကိုသာ ထုတ်ယူရမည်။

၅.၃ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပျားရည်ထုတ်ခန်းများကို အသုံးပြု၍ ထုတ်ယူရမည်။

၅.၄ ပျားသလက်ဘောင်များအား မြေကြီးပေါ်တွင်ချထားခြင်း ထောင်ထားခြင်း လုံးဝမပြုလုပ်ရ။

၅.၅ ထုတ်လုပ်သိုလှောင်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများ၏ သန့်ရှင်းမှုဂရုပြု လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

၅.၆ စိုစွတ်သောနေ့တွင် ပျားရည်ထုတ်ယူခြင်းမပြုရ။

၅.၇ စတီး(Stainless Steel) ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို အသုံးပြုရမည်။

၅.၈ ပျားရည်နှင့် ပျားထွက်ပစ္စည်းများအား ဆေးကြောသန့်စင်ထားသော ပလပ်စတစ် (Food Grade) ပေပါအတွင်းသို့ လေလုံအောင် ပိတ်ပြီး အေး၍ခြောက်သွေ့သော နေရာတွင် သိုလှောင်သိမ်းဆည်းရမည်။

၅.၉ ရရှိလာသောဝတ်မှုန်များအား သင့်တင့်သော အပူချိန်တွင် အခြောက်ခံသန့်စင်ပြီး လေလုံသော သန့်စင်သည့်ပုံးတွင်ထည့်ပြီး အေး၍ခြောက်သွေ့သော နေရာတွင် သိုလှောင်သိမ်းဆည်းရမည်။

၅.၁၀ ရရှိလာသော ပျားဖယောင်းကြမ်းများအား ရေနွေးငွေ့သုံး ဖယောင်းကြိုကိရိယာ (Stream Wax Melter) ဖြင့် ထုတ်ယူ၍ ရရှိသော ပျားဖယောင်းချောအား ထုပ်ပိုးပြီး အေး၍ခြောက်သွေ့သော နေရာတွင် စနစ်တကျသိမ်းဆည်းရမည်။

၆။ ပျားမွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သူများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး

၆.၁ ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ရမည်ဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ်ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးရမည်။

၆.၂ ပျားမွေးမြူရေးလုပ်သားများသည် သင့်တော်သည့် အကာအကွယ်ပစ္စည်းများ ဝတ်စုံ အပြည့်အစုံကို ဝတ်ဆင်၍ လိုအပ်လျှင် ပျားကာမျက်နှာဖုံး ဝတ်ဆင်ရမည်။

၆.၃ ပျားရည်နှင့်ပျားထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သည့်နေရာ ကူးစက်ရောဂါခံစားနေရသူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုစေရန်။

၆.၄ ပျားအုံများ ရွှေ့ပြောင်းသယ်ယူသည့် အချိန်တွင် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းစေရေးကို အလေးထားဆောင်ရွက်ရမည်။

၇။ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု

၇.၁ ပျားမွေးမြူရေးကျွမ်းကျင် လုပ်သားများသည် အခြေခံပညာအလယ်တန်းအဆင့် ရှိရမည်။

၇.၂ ပျားမွေးမြူသူများသည် ပျားထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ပျားမွေးမြူရေး သင်တန်း တက်ရောက်ပြီးသူ ဖြစ်ရမည်။

၇.၃ ပျားမွေးမြူသူများ၏ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုအား ပုံမှန်စစ်ဆေးပေးရမည်။ လိုအပ် ပါ က မွမ်းမံသင်တန်းများ တက်ရောက်ရမည်။

၇.၄ ပျားမွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သူများသည် ဒေသန္တရစည်းကမ်းများကို နားလည်သဘော ပေါက် လိုက်နာရမည်။

၇.၅ ပုဂ္ဂလိက ပျားမွေးမြူမှုလိုင်စင်ကို လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု စစ်ဆေးပြီးမှသာ ထုတ်ပေးရ မည်။

၈။ တံဆိပ်ကပ်ခြင်း

၈.၁ ပျားမွေးမြူသူအမည် - -----------------------------------

၈.၂ နေရာဒေသ - -----------------------------------

၈.၃ ပျားစာအမည် - -----------------------------------

၈.၄ ထုတ်ယူသည့်ရက်စွဲနှင့် အကြိမ် - -----------------------------------

၈.၅ ရေပါဝင်နှုန်း - -----------------------------------

၈.၆ အလေးချိန် - -----------------------------------

၈.၇ မှတ်ချက် - -----------------------------------

၈.၈ လက်မှတ် - -----------------------------------

၉။ မှတ်တမ်းများထားရှိသိမ်းဆည်းခြင်း

၉.၁ ပျားရောဂါကာကွယ်ကုသမှုမှတ်တမ်း

၉.၂ ပျားစာတိုက်ကျွေးမှုမှတ်တမ်း

၉.၃ ပျားအုံစစ်ဆေးရေးမှတ်တမ်း

၉.၄ သင်တန်းတက်ရောက်မှုမှတ်တမ်း

၉.၅ ပျားရည်နှင့်ပျားထွက်ပစ္စည်းထုတ်ယူမှုမှတ်တမ်း

၉.၆ ပျားဘုရင်မမွေးမြူရေးမှတ်တမ်း

၉.၇ ရွှေ့ပြောင်းမွေးမြူမှုမှတ်တမ်း

၉.၈ နောက်ကြောင်းလိုက် (ရာဇဝင်) မှတ်တမ်း

(မှတ်တမ်းများအားလုံး သက်ဆိုင်ရာအစိုးရသတ်မှတ်ချက်ဖြင့် အချိန်တစ်ခုအတွင်းသော်လည်းကောင်း အနည်းဆုံး (၃) နှစ်သော်လည်းကောင်း ထိန်းသိမ်းထားရှိရမည်။

---------------------ဘဏ္ဍာနှစ် ပျားရောဂါကာကွယ်၊

ကုသမှုမှတ်တမ်း

စဉ်	အုံ အမှတ်	နေရာ ဒေသ	ကျရောက်သည့် ရောဂါ အမည်	ကုသ သည့် စနစ် ဇီဝ နည်း/ ဓါတု နည်း	အသုံး ပြုသည့် ဆေးဝါး	ကုသ သည့်ဆေး တွင်ပါဝင် သည့် ဓါတု ပစ္စည်း	စတင် ကုသ သည့် ရက်	ကုသမှု ပြီးဆုံး သည့် ရက်	အကျိုး သက် ရောက်မှု အခြေ အနေ	စစ်ဆေးသူ လက်မှတ်

ပျားစာတိုက်ကျွေးမှုမှတ်တမ်း

စဉ်	အုံအမှတ်	နေရာ ဒေသ	ကျွေးသည့် အစာတွင် ပါဝင်သော ပစ္စည်း	ပါဝင်သောပစ္စည်းများ၏ ထုတ်လုပ်ခဲ့မှု အခြေအနေ (သဘာဝစာ/အစားထိုးစာ)	သုံးစွဲသည့် ပမာဏ နှုန်း/အုံ/ စုစုပေါင်း / နှစ်	ကိုယ်ပိုင် ထုတ်လုပ် ခြင်း/ဝယ်ယူခြင်း	တွေ့ရှိချက်	မှတ်ချက်

သင်တန်းတက်ရောက်မှုမှတ်တမ်း

စဉ်	သင်တန်းအမည်	တက်ရောက်သည့်ကာလ		ဖွင့်လှစ်သည့် အဖွဲ့အစည်း	ထုတ်ပေးသူ လက်မှတ်
		မှ	ထိ		

ပျားရည်ထုတ်ယူသိမ်းဆည်းမှု အခြေအနေ

ပိုင်ရှင်အမည်	ပျားအုံအရေအတွက်	ချထားသည့်နေရာ	စတင်ချထားသည့်ရက်စွဲ	ထုတ်ယူရရှိသည့်			ပျားစခန်းတွင်သိမ်းဆည်းထားသည့်အခြေအနေ	ချထား သိမ်းဆည်းထားသည့်နေရာကြောင့် အရည်အသွေးကျဆင်းမှုရှိ/မရှိ
				ရက်စွဲ	ပျားရည်အမျိုးအစား	အလေးချိန်		

ရွှေ့ပြောင်းမွေးမြူမှုမှတ်တမ်း

စဉ်	ရွှေ့ပြောင်းမွေးမြူသည့်ရက်စွဲ	ခရီးစဉ်		ရရှိသည့် ကာလ		သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်မှူး၏ လက်မှတ်ပါ/မပါ ရွှေ့ပြောင်းမွေးမြူခွင့်	စစ်ဆေးသူမြို့နယ်မှူး	မှတ်ချက်
		မှ	သို့	မှ	ထိ			

ပျားဘုရင်မမွေးမြူမှု မှတ်တမ်း

စဉ်	CBC အုံ အရေ အတွက်	သားလောင်း ကော်သည့်ရက်		ပျားဘုရင်မပျို ပေါက်သည့် ရက်		မိတ်အောင် ပျားဘုရင်မ ရရှိသည့်		ပျားဘုရင်မ အရည်အသွေး			ဖြန့်ဝေမှု		မျိုးရိုးဇာတိ	
		ရက်စွဲ	အရေ အ တွက်	ရက်စွဲ	အရေ အ တွက်	ရက်စွဲ	အရေ အ တွက်	ကောင်း	သင့်	ညံ့	ရောင်း	အစား ထိုး	ပျားထီး	ပျား ဘုရင်မ

ပျားအုံစစ်ဆေးသည့် မှတ်တမ်း

စဉ်	အုံနံပတ်	ပျားအုံ စစ်ဆေးသည့် နေ့	ရုပ်ဖုံး သားလောင်း	ရုပ်ပွင့် သားလောင်း	အစာ ဘောင်	ပျားဘုရင်မ ရှိ/မရှိ	စုစုပေါင်း ဘောင်	မှတ်ချက်